

ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๔ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน (เวียน กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๐๐๓๖
ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภท
หน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร
๒. การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

ด้วยคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาเรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารแล้ว ลงมติเห็นชอบกับหลักการตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอและให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม สำนักงบประมาณ และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพิจารณาด้วย ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีแล้ว โดยให้รวมเนื้อหาเกี่ยวกับการหลักการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐไว้ด้วย ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

สำนักงาน ก.พ.ร. จึงขอส่งมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร มาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

ภารกิจการพัฒนาองค์กรมหาชน

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๔๐

โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๑๐

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/๒๐๐๓๖

สำนักงาน ก.พ.ร.
รับที่ (ค.ร.) ๐๓๓๗
วันที่ ๑๑ ต.ค. ๒๕๕๒
เวลา

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการ ก.พ.ร.

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/๐๐๑๐๑ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๐๖.๓/๑๘๔๘๔ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๒
  ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๒๒๑/๗๙๗๘ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒
  ๓. สำเนาหนังสือกระทรวงคมนาคม ด่วนที่สุด ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๐.๑/๒๖๘ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒
  ๔. สำเนาหนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด่วนที่สุด ที่ วท (ปคร) ๐๒๑๑/๕๒๐๗๑๑๐ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒
  ๕. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๖/๔๕๑๕ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒
  ๖. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๗๑๘/๐๑๑ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๒

ตามที่ได้เสนอเรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

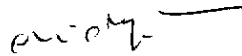
กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

/คณะรัฐมนตรี...

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ลงมติเห็นชอบหลักการตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ และให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับความเห็นและข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม สำนักงานประมาณ และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพิจารณาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย วิทวัสการเวช)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๕

www.cabinet.thaigov.go.th

88-52 อัญชลี

บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงาน
ของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ให้ทราบ ดังนี้

-----

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๗. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0406.3/ 18484

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

19 ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว(ล) 17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ซึ่งเสนอโดยสำนักงาน ก.พ.ร. นั้น

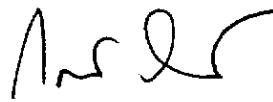
กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐดังกล่าว เป็นการจัดรูปแบบของหน่วยงานให้มีความชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงเห็นสมควรเห็นชอบในหลักการตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ โดยมีข้อสังเกตในกรณีรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในเกณฑ์ที่อาจปรับสถานภาพเป็นองค์การมหาชนต่อไป จำนวน 10 แห่ง นั้น เนื่องจากรัฐวิสาหกิจเหล่านี้มีกฎหมายจัดตั้งเป็นการเฉพาะตามสถานะในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน และปัจจุบันมีระบบการกำกับดูแลที่ชัดเจน โดยเฉพาะระบบประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นประจำทุกปี หากต้องปรับสถานภาพเป็นองค์การมหาชน อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของวิสาหกิจในหลายด้าน ตลอดจนสภาพการจ้างงานของบุคลากรในองค์กร รวมทั้งการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือ

/ดำเนินการ...

ดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 เป็นต้น ดังนั้น จึงเห็นสมควรที่จะคงสถานภาพหน่วยงานเหล่านี้
เป็นรัฐวิสาหกิจเช่นเดิม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอกณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกรรณ จาติกวณิช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักกฎหมาย

กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบด้านการเบิกจ่าย

โทร. 0-2273-9549

สำเนาถูกต้อง

(นางอัญชลี ชูจันทร์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ กษ 0221/ ๗๑๙๔

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

14 ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว(ล)17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอความเห็นในเรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร เพื่อนำเสนอคณะกรรมการ ภายในวันที่ 8 ตุลาคม 2552 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาแล้วเห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเฉพาะกิจ เกี่ยวกับการกำหนดหลักการจัดและพัฒนาโครงสร้างระบบราชการด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำเนาถูกต้อง

(นางอัญชิตี จูจิตร)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักพัฒนาระบบบริหาร

โทร./โทรสาร 0 2280 5113 , 0 2281

ด่วนที่สุด

ที่ คค (ปคร) 0200.1/ 268

กระทรวงคมนาคม

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10100

๘ ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนที่สุดที่ นร 0506/ว(ค)17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่องการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้ว เห็นด้วยกับการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ

อนึ่ง ในส่วนของตารางแสดงรายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทส่วนราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรม/เทียบเท่ากรม กระทรวงคมนาคมขอเรียนข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อทราบว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2552 อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ “กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี” เป็น “กรมเจ้าท่า” พ.ศ. .... และร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ “กรมการขนส่งทางอากาศ” เป็น “กรมการบินพลเรือน” พ.ศ. .... จำนวน 2 ฉบับ ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ และขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการนำเสนอเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

/จึงเรียนมา ...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย
จักษอบุณยี่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายโสภณ ชาร์มย์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

สำนักงานปลัดกระทรวง
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
โทรศัพท์ 0 2283 3043
โทรสาร 0 2281 8958

สำเนาถูกต้อง

(นางอรรชลี สุทธิทรัพย์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ วท (ปคร) 0211/5207110

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี กทม. 10400

๒๐ ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว(ล)17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือถึงกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้พิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร นั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ พิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ และเห็นด้วยกับบันทึกความเห็น ก.พ.ร. ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2 ของหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1200/00101 ลงวันที่ 22 กันยายน 2552 ในหน้า 4-5 ที่ระบุว่า การแปรสภาพรัฐวิสาหกิจ 10 แห่ง เป็นองค์การมหาชนนั้น ต้องขึ้นอยู่กับความสมัครใจของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง เพื่อให้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบและรอบด้านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

โทร. 0 2354 4466 ต่อ 371

โทรสาร 0 2640 9617

สำเนาถูกต้อง

(นางรุ่งนภา งามใจ)

นักวิทยาศาสตร์อาวุโสและหัวหน้าภาควิชาการ

ที่ นร 1116/ 4515

สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ 10100

5 ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว(ล) 17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ขอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอความเห็นเรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานฯ ได้พิจารณาแล้ว ใคร่ขอเรียนว่า

1. สำนักงานฯ ได้เคยจัดทำความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อประกอบการพิจารณาของ ครม. ไปแล้ว และนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำข้อเสนอกลับไปพิจารณาในรายละเอียดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนนำเสนอให้ ครม. พิจารณาอีกครั้ง ซึ่งสำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดประชุมเพื่อปรับปรุงข้อเสนอใหม่ โดยได้นำประเด็นความเห็นจากหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งของสำนักงานฯ ไปปรับแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว

2. สำนักงานฯ จึงเห็นด้วยกับข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ.ร. ในการการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร เพื่อให้มีความถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของหน่วยงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำความเห็นของสำนักงานฯ เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

โทร. 0-2280-4085 ต่อ 3703

โทรสาร 0-2282-1485

สำเนาถูกต้อง

(นางอัญชณี ชูเกียรติ)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ที่ นร 0718/ 011

สำนักงานประมาณ
ถนนพระรามที่ 6 กทม.10400

7 ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว (ล) 17329

ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามที่ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ขอให้สำนักงานประมาณเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี กรณีสำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ เรื่องการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานประมาณพิจารณาแล้ว เห็นเป็นการสมควรที่คณะกรรมการรัฐมนตรีจะเห็นชอบในหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เนื่องจากเป็นการปรับปรุงที่ทำให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ในการดำเนินการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในกรณีที่เสนอให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี ในการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นใหม่ และแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ นั้น สมควรที่สำนักงาน ก.พ.ร. จะขอความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีในคราวเดียวกัน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของ
คณะกรรมการรัฐมนตรี ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวลัทธรัตน์ ศรีอรุณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ

สำเนาถูกต้อง

สำนักพัฒนาระบบงบประมาณและการจัดการ

โทร. 0 2273 9027-8 ต่อ 1727

โทรสาร 0 2273 9523

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ qbd @ bbmail.bb.go.th

(นางลัทธรัตน์ ศรีอรุณ)

จัดวิเคราะห์โดยกรมและแผนกงานราชการ

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

๑. ที่มา

๑.๑ คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ได้พิจารณาเรื่องหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐแล้ว มีมติเห็นชอบตามมติ ก.พ.ร. ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๐ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เรื่องหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ และ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำหนังสือเวียนแจ้งมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับ "หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ" เพื่อให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติแล้ว ปรากฏตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่องหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

๑.๒ โดยที่ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก ทั้งในรูปแบบหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประกอบกับมีข้อหารือจากหน่วยงานต่าง ๆ มาถึงสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อให้พิจารณาจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐตามหลักการดังกล่าวข้างต้น สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้ปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐดังกล่าว พร้อมทั้งจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นใหม่และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว นำเสนอต่อ อ.ก.พ.ร. เฉพาะกิจเกี่ยวกับการกำหนดหลักการจัดและพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ ก.พ.ร. และคณะรัฐมนตรี

๑.๓ คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาเรื่องการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารแล้ว ลงมติเห็นชอบกับหลักการตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอและให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม สำนักงานงบประมาณ และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพิจารณาด้วย

๑.๔ อ.ก.พ.ร. เฉพาะกิจเกี่ยวกับการกำหนดหลักการจัดและพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ ในการประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีแล้ว และเห็นชอบให้สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำหนังสือเวียนแจ้งมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับ "การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร" เพื่อให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติ โดยให้รวมเนื้อหาเกี่ยวกับการหลักการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐไว้ด้วย

๒. ประเด็นเสนอคณะรัฐมนตรี

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามีมติให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๑. ให้ความเห็นชอบหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารที่ได้ปรับปรุงใหม่
๒. ให้สวนราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ
๓. ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการจำแนกประเภทให้แก่หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นใหม่ และแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๓. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ

การจัดทำบริการสาธารณะ รัฐจะมีทางเลือกในการให้บริการใน ๒ รูปแบบหลัก คือการจัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐ และการจัดทำบริการสาธารณะของเอกชน ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐ ส่วนใหญ่นั้นจะจัดทำโดยใช้องค์กรภายในกำกับของฝ่ายบริหารในการจัดทำ ประเด็นที่เป็นปัญหาข้อถกเถียงคือ สถานะขององค์กรต่างๆ ในกำกับของฝ่ายบริหารว่าเป็น "หน่วยงานของรัฐ" หรือไม่

ก.พ.ร. จึงได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ

๑. ความสัมพันธ์กับรัฐ

๑) การจัดตั้ง :

พิจารณาถึง ที่มาของการจัดตั้ง เช่น กฎหมายที่ใช้ในการจัดตั้ง หากจัดตั้งโดยกฎหมายมหาชน เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด ถือว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐสูง แต่หากจัดตั้งโดยการจดทะเบียนบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน ถือว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐน้อย

๒) รูปแบบ :

พิจารณาถึง ประเภทของหน่วยงานที่ระบุไว้ในกฎหมายจัดตั้ง เช่น กำหนดว่าเป็นรัฐวิสาหกิจ กำหนดว่าเป็นนิติบุคคล ที่มีใช้ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจในกำกับของกระทรวง จะถือว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐ แต่หากกำหนดว่า เป็นนิติบุคคล เท่านั้นจะถือว่าไม่มีความสัมพันธ์กับรัฐ

๓) การแต่งตั้งบุคลากรระดับสูง :

พิจารณาว่า รัฐมีอำนาจหรือบทบาทในการแต่งตั้งคณะกรรมการ และผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานนั้นๆ อย่างไร หรือไม่มีอำนาจแต่อย่างใด เช่น คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ผู้บริหารสูงสุดต้องผ่านการสรรหาตามระเบียบกฎหมายใด

๔) การกำกับดูแลของรัฐ :

พิจารณาว่า รัฐมีบทบาทในการกำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นหรือไม่อย่างไร เช่น อำนาจในการกำกับดูแลตามกฎหมาย การดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการ กำหนดนโยบาย การอนุมัติโครงการ อำนาจยับยั้งของรัฐมนตรี อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดของคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

๒. กิจกรรม :

พิจารณาถึง กิจกรรมของหน่วยงานนั้นเป็นบริการสาธารณะหรือไม่ และเป็นบริการสาธารณะประเภทใด

๓. งบประมาณ/ รายได้ของหน่วยงาน การค้าประกันหนี้ :

พิจารณาถึง แหล่งที่มาของงบประมาณและหรือรายได้หลักของหน่วยงานว่ามาจากแหล่งใด เป็นเงินงบประมาณของรัฐ หรือเป็นรายได้ที่หน่วยงานได้รับจากการดำเนินกิจกรรม หรือเป็นการ

สมทบเงินเข้ากองทุน เป็นต้น รวมทั้ง พิจารณาว่ารัฐค้ำประกันหนี้ของหน่วยงานนั้นหรือไม่ โดยยึดพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นหลักในการพิจารณา

๔. สถานะของบุคลากร :

พิจารณาว่า บุคลากรของหน่วยงานมีสถานะอย่างไร เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายใดหรือไม่ หรือเป็นลูกจ้างพนักงานที่ใช้สัญญาจ้างตามกฎหมายแรงงาน

๕. วิธีการและระบบกฎหมายที่ใช้ในการทำกิจกรรม :

พิจารณาถึง การดำเนินกิจกรรมหลักของหน่วยงานว่า หน่วยงานต้องใช้อำนาจรัฐบังคับฝ่ายเดียวเป็นหลักในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน หรือใช้รูปแบบของสัญญาระหว่างหน่วยงาน

๖. ความเป็นเจ้าของ และอำนาจในการบริหารจัดการ :

พิจารณาจาก ที่มาของการจัดตั้ง เงินทุนประเดิม สัดส่วนของรัฐในการถือหุ้น อำนาจตัดสินใจในการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมในการครอบงำกิจการ

๔. การจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

การจัดทำบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐ รัฐจะจัดทำโดยใช้องค์กรภายในกำกับของฝ่ายบริหารจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ ๔ ประเภท คือ

- ๔.๑ ส่วนราชการ
- ๔.๒ รัฐวิสาหกิจ
- ๔.๓ องค์กรมหาชน
- ๔.๔ หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่

หน่วยงานแต่ละรูปแบบมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

๔.๑ ส่วนราชการ

หลักการ

๑) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสาธารณะทางปกครอง (Administrative Public Service) ซึ่งเป็นภารกิจหลักของรัฐ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันประเทศ การออกกฎระเบียบ อนุมัติ อนุญาตตามกฎหมาย รวมทั้งงานนโยบายต่าง ๆ เช่น การกำหนดยุทธศาสตร์ และนโยบายการพัฒนาประเทศ

๒) ให้บริการเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งกำไร

๓) ความสัมพันธ์กับรัฐ :

- (๑) รัฐจัดตั้ง
- (๒) รัฐปกครองบังคับบัญชา
- (๓) ใช้งบประมาณแผ่นดิน
- (๔) ใช้อำนาจฝ่ายเดียวของรัฐเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรม
- (๕) บุคลากรมีสถานะเป็นข้าราชการ
- (๖) รัฐต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวในการกระทำของหน่วยงาน

การขอจัดตั้งส่วนราชการ^๑

๑) ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับในเรื่องใดก็ตามไม่ควรมิข้อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ (ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งกรมหรือสำนัก/กอง)

^๑ โปรดดูรายละเอียดใน หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

๒) หากจะมีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ ให้ส่วนราชการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับกรม ให้กระทรวงดำเนินการขอจัดตั้งส่วนราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หรือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ให้นำเรื่องการขอจัดตั้งส่วนราชการเสนอคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม จะต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๙

(๓) เพื่อประโยชน์ในการกลั่นกรองความเหมาะสมของการจัดตั้งส่วนราชการ ให้กระทรวงที่ประสงค์จะขอจัดตั้งส่วนราชการ จัดทำรายละเอียดประกอบการพิจารณาตามแบบคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งส่วนราชการ

๔.๒ รัฐวิสาหกิจ

หลักการ

๑) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม (Industrial and Commercial Public Services) ซึ่งผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ที่มีลักษณะเป็นการให้บริการสาธารณะ และงานสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ หรืองานของรัฐบางด้านที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ หรือการดำเนินกิจกรรมมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่รัฐยังจำเป็นต้องควบคุมและดำเนินการแต่ผู้เดียว หรือเป็นงานที่ภาคเอกชนยังไม่พร้อมที่จะลงทุนดำเนินการ หรือเป็นกิจการที่รัฐจำเป็นต้องแทรกแซงตลาดเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม หรือให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้งานให้บริการนั้นได้มาตรฐานทั้งในเรื่องคุณภาพ ปริมาณ ค่าใช้จ่าย และอื่น ๆ

๒) มีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหารายได้ ต้องสามารถเลี้ยงตัวเองจากการดำเนินงานเชิงพาณิชย์ ต้องไม่มีวัตถุประสงค์มุ่งกำไรสูงสุด (Maximization of Profit) เช่นที่เอกชนกระทำกันโดยทั่วไป แต่หากมีความจำเป็นต้องรับเงินงบประมาณสนับสนุนเป็นครั้งคราวหรือบางส่วน ในกรณีนี้รัฐก็ควรจัดสรรงบประมาณให้ในรูปของเงินอุดหนุน ซึ่งควรจะแยกจากการเก็บค่าบริการตามปกติของรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ให้ชัดเจน

๓) เป็นนิติบุคคล

๔) ความสัมพันธ์กับรัฐ

(๑) รัฐจัดตั้ง

(๒) ทุนเกินครึ่งเป็นของรัฐ

(๓) รัฐมีอำนาจกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด (เช่น ผ่านการแต่งตั้งถอดถอน คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง การอนุมัติงบประมาณ การให้นโยบาย ฯลฯ)

(๔) การลงทุนต้องขอความเห็นชอบจากรัฐและรายได้ต้องส่งคืนรัฐ

(๕) บุคลากรมีสถานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

(๖) วิธีดำเนินการไม่ใช้อำนาจฝ่ายเดียวเป็นหลัก แต่ใช้สัญญา ไม่ใช่กฎระเบียบของทางราชการในการบริหารการเงิน การบริหารงานและการบริหารบุคคล ยกเว้นรัฐวิสาหกิจที่ต้องใช้อำนาจของรัฐ เช่น เวนคืน ปักเสา พาดสาย ต้องจัดตั้งโดยมีพระราชบัญญัติรองรับ

การจัดประเภทของรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายจัดตั้ง

๑) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน เป็นต้น

๒) จัดตั้งโดยพระราชกำหนด เช่น บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย บริษัท บริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด เป็นต้น

๓) จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เช่น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น

๔) จัดตั้งโดยระเบียบ หรือข้อบังคับ เช่น โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง องค์การสุรา กรมสรรพสามิต โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

๕) จัดตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เช่น บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

อนึ่ง ก.พ.ร. มีข้อสังเกตในกรณีรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยระเบียบ หรือข้อบังคับตามข้อ ๔) นั้น ควรที่จะได้มีการปรับปรุงวิธีการจัดตั้งใหม่ โดยควรจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

นอกจากนี้ เมื่อนำหลักการจัดประเภทหน่วยงานของรัฐในรูปแบบรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชนไปทดสอบกับรัฐวิสาหกิจบางแห่งที่มีข้อถกเถียงว่าควรจัดเป็นรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนแล้ว พบว่า มีรัฐวิสาหกิจจำนวน ๑๐ แห่ง ที่ควรจัดเป็นองค์การมหาชน ได้แก่ องค์การสวนสัตว์ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การกีฬาแห่งประเทศไทย สถาบันการบินพลเรือน องค์การสวนพฤกษศาสตร์ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ องค์การจัดการน้ำเสีย และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ นั้น คณะรัฐมนตรีได้มีความเห็นเพิ่มเติมให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับผิดชอบพิจารณาในรายละเอียดและประสานหารือการดำเนินงานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องของรัฐวิสาหกิจจำนวนประมาณ ๑๐ แห่ง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่อาจปรับสภาพให้เป็นองค์การมหาชนต่อไปด้วย) อนึ่ง การแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ ๑๐ แห่งเป็นองค์การมหาชนนั้นต้องขึ้นกับความสมัครใจของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง

๔.๓ องค์การมหาชน

หลักการ

๑) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Public Services) เช่น การศึกษา การวิจัย การฝึกอบรม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา การพัฒนาและถ่ายทอดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบริการทางสาธารณสุขและการแพทย์ การสังคมสงเคราะห์ นันทนาการ สวนสัตว์ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นใด ซึ่งไม่เหมาะที่จะใช้วิธีการของราชการในการบริหาร อนึ่ง บริการสาธารณะขององค์การมหาชนต้องไม่เป็นการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับภาคเอกชนซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒) ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร

๓) เป็นนิติบุคคล

๔) ความสัมพันธ์กับรัฐ

(๑) รัฐจัดตั้ง

(๒) ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ หรือสามารถเลี้ยงตัวเองได้ (ยกเว้นมหาวิทยาลัยต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง)

(๓) รัฐมีอำนาจกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด (เช่น ผ่านการแต่งตั้งถอดถอน คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง การอนุมัติงบประมาณ การให้นโยบาย ฯลฯ)

(๔) การลงทุนต้องขอความเห็นชอบจากรัฐ

(๕) บุคลากรมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๖) วิธีดำเนินการไม่ใช้อำนาจฝ่ายเดียวเป็นหลัก แต่ใช้สัญญา ไม่ใช้กฎระเบียบของทางราชการ (ยกเว้นกิจกรรมที่ต้องใช้อำนาจฝ่ายเดียวต้องออกพระราชบัญญัติ รวมทั้ง กรณีจัดตั้งมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ)

การจัดประเภทขององค์การมหาชน ตามกฎหมายจัดตั้ง

๑) องค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีจำนวน ๒๙ แห่ง (ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒)

๒) องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ (หน่วยงานในกำกับ) เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เป็นต้น

การกำกับดูแลองค์การมหาชน

โดยหลักการรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายจัดตั้งจะมีความสัมพันธ์กับองค์การมหาชน ซึ่งมีความแตกต่างจากส่วนราชการกล่าวคือ จะกำหนดบทบาทของรัฐมนตรีที่มีต่อองค์การมหาชนในลักษณะของการกำกับดูแล มิใช่การบังคับบัญชาส่วนราชการอย่างที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กล่าวคือ พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๓ กำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการเป็นผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงในการกำกับดูแลองค์การมหาชนให้ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์การมหาชนนั้น ๆ

ในทำนองเดียวกัน บทบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเฉพาะนั้น คณะรัฐมนตรีจะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การกำหนดหลักเกณฑ์การได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นของคณะกรรมการ ส่วนบทบาทของรัฐมนตรีโดยส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ หรือเป็นกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการจะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการโดยทั่วไปของหน่วยงาน

สำหรับความสัมพันธ์กับกระทรวงนั้น องค์การมหาชนทั้งสองประเภทจะมีความสัมพันธ์กับกระทรวงในสองเรื่องหลัก ๆ คือ

๑) การมีผู้แทนของกระทรวงเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ

๒) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับองค์การมหาชน

องค์การมหาชนจึงมิได้เป็นหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงหรือสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี แต่เป็นหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีที่รักษาการตามกฎหมาย ปลัดกระทรวงหรือข้าราชการอื่นไม่สามารถจะใช้อำนาจบังคับบัญชาต่อองค์การมหาชน ดังนั้น จึงเห็นควรชักชวนความเข้าใจในเรื่องนี้ต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อองค์การมหาชนทั้งสองประเภท โดยเฉพาะองค์การมหาชนที่นายกรัฐมนตรีเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายจัดตั้ง

การขอจัดตั้งองค์การมหาชน^๒

๑) ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ตามไม่ควรมิข้อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งองค์การมหาชนทั้งสองประเภท คือ (๑) องค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะหรือที่เรียกว่าหน่วยงานในกำกับของกระทรวงขึ้นใหม่

^๒ โปรดดูรายละเอียดใน หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

๒) การจัดตั้งองค์การมหาชนโดยทั่วไป ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ คือ ให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เว้นแต่องค์การมหาชนนั้น จำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียว (Unilateral Act) อันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล กรณีการจัดตั้งกองทุนซึ่งยกเว้นกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายเงินคงคลัง หรือกรณีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งต้องประกาศปริญญาบัตร จึงให้ตราเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะได้

๓) ให้กระทรวงที่ประสงค์จะจัดตั้งองค์การมหาชนดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ โดยให้จัดทำคำชี้แจงประกอบคำขอส่งไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อนำเสนอ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๔.๔ หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่

นอกจากหน่วยงานของรัฐในรูปแบบ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนแล้ว ยังมีองค์การของรัฐในรูปแบบอื่น ๆ ที่มีได้ถูกจัดไว้ในรูปแบบข้างต้น ซึ่งสามารถสรุปลักษณะขององค์การเหล่านั้นได้ ดังนี้

๑) หน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระ (Independent Administrative Organization)

หลักการ

(๑) เป็นหน่วยงานรูปแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลกิจกรรมของรัฐ หรือดำเนินกิจการบริการสาธารณะตามนโยบายสำคัญที่ต้องการความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ปราศจากแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง ซึ่งจะมีคณะกรรมการเป็นองค์กรที่มีอำนาจ และมีหน่วยธุรการเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก

(๒) ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร

(๓) เป็นนิติบุคคล

(๔) ความสัมพันธ์กับรัฐ

- รัฐจัดตั้ง
- ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ
- รัฐมีอำนาจกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ผ่านการแต่งตั้งถอดถอน

คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง การอนุมัติงบประมาณ การให้นโยบาย ฯลฯ)

- บุคลากรมีสถานะเป็นเจ้าของที่ของรัฐ
- ต้องการอำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับฝ่ายเดียวต่อ

ประชาชนหรือกำกับตรวจสอบ

- การบริหารงานไม่ใช้กฎระเบียบของทางราชการ
- รายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

การจัดประเภทของหน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระตามลักษณะภารกิจ

(๑) หน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล

เป็นหน่วยธุรการขององค์การที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้กลไกตลาดสามารถทำงานได้อย่างแท้จริง โดยไม่บิดเบือน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ในต่างประเทศจะใช้ในการกำกับตลาดเงินและตลาดทุน ตัวอย่างเช่น International Trade Commission และธนาคารกลางของสหรัฐอเมริกา ตลาดหลักทรัพย์ องค์กรควบคุมกำกับวิทย์โทรทัศน์ของฝรั่งเศส

สำหรับในประเทศไทยเป็นหน่วยงานจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติเฉพาะ ตัวอย่างเช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นต้น

(๒) หน่วยธุรกิจขององค์การของรัฐที่ทำหน้าที่ให้บริการ

เป็นหน่วยธุรกิจขององค์การที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้การให้บริการสาธารณะของรัฐในกิจการใดกิจการหนึ่ง ที่ต้องการความมีอิสระจากฝ่ายบริหารและปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง โดยเฉพาะสื่อมวลชน

สำหรับในประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติเฉพาะ ตัวอย่างเช่น องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๒) กองทุนที่เป็นนิติบุคคล : กลไกทางเศรษฐกิจของรัฐ

หลักการ

กองทุนที่เป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นโดยตราเป็นพระราชบัญญัติ เนื่องจากต้องการอำนาจรัฐในการบังคับฝ่ายเดียวต่อภาคเอกชนหรือประชาชน ในการสมทบเงินเข้ากองทุน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนก็เพื่อเป็นกลไกทางเศรษฐกิจของรัฐ ในการดำเนินบริการสาธารณะแก่ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ หรือเพื่อการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเฉพาะด้าน การดำเนินงานของกองทุนจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และเงินสมทบจากกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ

การบริหารกองทุนจะบริหารในรูปของคณะกรรมการ โดยมีหน่วยธุรกิจรองรับการทำหน้าที่ใน ๓ รูปแบบ คือ

- (๑) รัฐวิสาหกิจ
- (๒) องค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติ
- (๓) ส่วนราชการ

๓) หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

หลักการ

(๑) เป็นหน่วยงานให้บริการภายในของระบบราชการ โดยมีลักษณะกึ่งอิสระ แต่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ยังคงถือเป็นส่วนหนึ่งของกรม และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม มีเป้าหมายให้บริการหน่วยงานเจ้าสังกัด**เป็นหลัก** และหากมีกำลังการผลิตส่วนเกิน จะให้บริการหน่วยงานอื่นและประชาชนได้ (ซึ่งทำให้แตกต่างจากรัฐวิสาหกิจที่มีได้เป็นนิติบุคคล เช่น โรงงานยาสูบ ฯ ที่ให้บริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมแก่ประชาชนเป็นหลัก)

(๒) การดำเนินงานใช้รูปแบบวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ สามารถจะเรียกเก็บค่าบริการจากหน่วยงานเจ้าสังกัด หรือลูกค้าผู้รับบริการอื่น ๆ ได้

(๓) ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร และไม่นำส่งรายได้เข้ารัฐโดยตรง หรือจำเป็นต้องเลี้ยงตัวเองได้เป็นสำคัญ แต่ในบางกรณีอาจมีการวางเงื่อนไขให้ต้องนำส่งรายได้เหนือรายจ่ายบางส่วนเข้ารัฐตามสมควร

(๔) ความสัมพันธ์กับส่วนราชการเจ้าสังกัด

- จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพหน่วยงานบางหน่วยของส่วนราชการเจ้าสังกัด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของส่วนราชการเจ้าสังกัด และไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกจากส่วนราชการเจ้าสังกัด

- ส่วนราชการเจ้าสังกัดจะตั้งงบประมาณอุดหนุนหน่วยบริการรูปแบบพิเศษในลักษณะค่าตอบแทนหรือค่าบริการในการให้บริการของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ หรือค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก แต่จะตั้งงบประมาณเพื่ออุดหนุนหน่วยบริการรูปแบบพิเศษไม่ได้

- ส่วนราชการเจ้าสังกัดมีอำนาจบริหารจัดการ (ผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้อำนวยการ และการให้นโยบาย)

- การดำเนินงานใด ๆ ของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษต้องได้รับการมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการหน่วยงานเจ้าสังกัด

- บุคลากรมีสถานะเป็นพนักงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

- ได้รับการยกเว้นหรือผ่อนคลายกฎระเบียบ เพื่อให้เกิดอิสระความคล่องตัวทางการบริหารจัดการ

การจำแนกประเภทของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามลักษณะภารกิจของหน่วยงาน

๑) หน่วยบริการรูปแบบพิเศษที่มีลักษณะภารกิจในการให้บริการด้านพาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรมแก่ส่วนราชการเจ้าสังกัด ยกตัวอย่างเช่น สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

๒) หน่วยบริการรูปแบบพิเศษที่มีลักษณะภารกิจในการให้บริการด้านบริการสาธารณะทางสังคม และวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หน่วยงานทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

๕. หน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐหรือเป็นกลไกของรัฐแต่ไม่เป็นองค์กรของรัฐ

จากผลการวิเคราะห์หน่วยงานที่รัฐใช้เป็นกลไกในการจัดทำบริการสาธารณะพบว่า มีหน่วยงานจำนวนหนึ่งที่ไม่เข้าตามหลักเกณฑ์การเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ใช้อำนาจรัฐหรือเป็นกลไกของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

- (๑) สภาวิชาชีพ
- (๒) สถาบันภายใต้มูลนิธิ ซึ่งเป็นกลไกของส่วนราชการ
- (๓) นิติบุคคลเฉพาะกิจ

(๑) สภาวิชาชีพ

เป็นหน่วยงานที่มีใช้หน่วยงานของรัฐแต่ใช้อำนาจรัฐในการดำเนินกิจกรรม จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเฉพาะเพื่อจัดตั้งสภาวิชาชีพ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ การขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาต สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต และรับรองวิทยฐานะของสถาบันที่ทำการสอน รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร ในวิชาชีพนั้น ๆ มีการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐในสัดส่วนที่น้อยกว่ากรรมการได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิก รัฐมีบทบาทน้อยในการแต่งตั้งนายกสภา และเลขาธิการสภา คณะกรรมการมีหน้าที่ในการบริหารกิจการของสภาวิชาชีพตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง การดำเนินงานของสภาใช้ระบบสัญญาของกฎหมายทั่วไป เฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจริยธรรมของวิชาชีพเท่านั้นที่ใช้กฎหมายปกครอง มีรายได้ส่วนใหญ่จากการเก็บค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากสมาชิก แต่อาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ เจ้าหน้าที่ของสภามีข้าราชการ มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ของสภาทุกระดับ ตัวอย่างเช่น แพทยสภา สภาการพยาบาล สภาเภสัชกรรม ทันตแพทยสภา สภานายความ เป็นต้น

(๒) สถาบันภายใต้มูลนิธิ ซึ่งเป็นกลไกของส่วนราชการ

สถาบันภายใต้มูลนิธิ โดยส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อบริการสาธารณะ เฉพาะด้าน จะจัดตั้งโดยมติดคณะรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมเฉพาะสาขาในระยะเริ่มแรก และเมื่ออุตสาหกรรมสาขานั้น ๆ มีความเข้มแข็งแล้ว ภาคเอกชนจะรับภารกิจนั้นไปดำเนินการเอง

สถาบันเหล่านี้จะไม่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล แต่จะจัดตั้งมูลนิธิขึ้นมารองรับ เป็นองค์กรรองรับด้านการเงินและในการทำนิติกรรมต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โครงสร้างการบริหารงาน จะบริหารงานโดยคณะกรรมการ หรือ คณะกรรมการบริหาร เป็นผู้กำหนดนโยบาย ควบคุมดูแล ติดตาม และประเมินผล คณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานแม่ต้นสังกัด ภาคเอกชน ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ตามสัดส่วนที่เหมาะสม แยกการบริหารเป็น ๒ คณะกรรมการ คือ คณะกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการบริหาร สถาบันจะมีการกำหนดกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และพัสดุ ที่แตกต่างไปจากกฎระเบียบของทาง

ราชการ และรัฐวิสาหกิจ งบประมาณที่ใช้จ่ายในการดำเนินงานมาจากรายได้ในการดำเนินงาน และงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปีในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป

ตัวอย่างของสถาบันภายใต้มูลนิธิ ได้แก่ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันเฉพาะด้าน ๗ แห่งภายใต้มูลนิธิ ซึ่งมีชื่อว่า "อุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ" และสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลังภายใต้มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

(๓) นิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special Purpose Vehicle – SPV)

เป็นเครื่องมือพิเศษที่รัฐบาลไทยจัดตั้งขึ้นเพื่อระดมทุนจากภาคเอกชนสำหรับโครงการสำคัญของภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ไม่ต้องการให้เป็นหนี้สาธารณะ กิจกรรมของหน่วยงานจะมีลักษณะซื้อขายบริการเช่นเดียวกับรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน แต่ไม่ต้องการให้เป็นหนี้สาธารณะ จึงจัดตั้งเป็นนิติบุคคลเพื่อระดมทุนจากเอกชน

ความหมายของนิติบุคคลตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า "นิติบุคคลเฉพาะกิจ" หมายความว่า นิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามพระราชกำหนดนี้

SPV จัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดซึ่งเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจภายใต้พระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ในปัจจุบันมีหนึ่งหน่วยงานที่ดำเนินกิจการแล้ว คือ บริษัท ดีเอที เอสพีวี จำกัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจในการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้ภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ของโครงการศูนย์ราชการเท่านั้น ทั้งนี้ SPV ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจอื่นใด

ตารางสรุปการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

เมื่อพิจารณาตามหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐข้างต้น สามารถแสดงรายชื่อหน่วยงานของรัฐในแต่ละประเภทได้ ดังนี้

**ตารางที่ ๑ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทส่วนราชการ
ซึ่งมีฐานะเป็นกรม/เทียบเท่ากรม**

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
	สำนักนายกรัฐมนตรี	
๑.	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	๑
๒.	กรมประชาสัมพันธ์	๑
๓.	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	๑
๔.	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	๑
๕.	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	๑
๖.	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ	๑
๗.	สำนักงานประมาณ	๑
๘.	สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	๑
๙.	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๑
๑๐.	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	๑
๑๑.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๑
๑๒.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	๑
	กระทรวงกลาโหม	
๑๓.	สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม	๗
๑๔.	กองบัญชาการกองทัพไทย	๗
๑๕.	กองทัพบก	๗
๑๖.	กองทัพเรือ	๗
๑๗.	กองทัพอากาศ	๗
๑๘.	กรมราชองครักษ์	๗
	กระทรวงการคลัง	
๑๙.	สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง	๑
๒๐.	กรมธนารักษ์	๑
๒๑.	กรมบัญชีกลาง	๑
๒๒.	กรมศุลกากร	๑
๒๓.	กรมสรรพสามิต	๑
๒๔.	กรมสรรพากร	๑
๒๕.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ	๑

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๒๖.	สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ	๑
๒๗.	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	๑
	กระทรวงการต่างประเทศ	
๒๘.	สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	๑
๒๙.	กรมการกงสุล	๑
๓๐.	กรมพิธีการทูต	๑
๓๑.	กรมยุโรป	๑
๓๒.	กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	๑
๓๓.	กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	๑
๓๔.	กรมสารนิเทศ	๑
๓๕.	กรมองค์การระหว่างประเทศ	๑
๓๖.	กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้	๑
๓๗.	กรมอาเซียน	๑
๓๘.	กรมเอเชียตะวันออก	๑
๓๙.	กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา	๑
๔๐.	สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ	๒
	กระทรวงการทองเที่ยวและกีฬา	
๔๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑
๔๒.	สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ	๑
๔๓.	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว	๑
	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
๔๔.	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๑
๔๕.	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	๑
๔๖.	สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	๑
๔๗.	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ	๑
๔๘.	สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ	๒
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๔๙.	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑
๕๐.	กรมการข้าว	๑

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๕๑.	กรมชลประทาน	๑
๕๒.	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	๑
๕๓.	กรมประมง	๑
๕๔.	กรมปศุสัตว์	๑
๕๕.	กรมพัฒนาที่ดิน	๑
๕๖.	กรมวิชาการเกษตร	๑
๕๗.	กรมส่งเสริมการเกษตร	๑
๕๘.	กรมส่งเสริมสหกรณ์	๑
๕๙.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๑
๖๐.	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	๑
๖๑.	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๑
๖๒.	กรมหม่อนไหม	๑
	กระทรวงคมนาคม	
๖๓.	สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	๑
๖๔.	กรมเจ้าท่า	๑
๖๕.	กรมการขนส่งทางบก	๑
๖๖.	กรมการบินพลเรือน	๑
๖๗.	กรมทางหลวง	๑
๖๘.	กรมทางหลวงชนบท	๑
๖๙.	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	๑
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
๗๐.	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑
๗๑.	กรมควบคุมมลพิษ	๑
๗๒.	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๑
๗๓.	กรมทรัพยากรธรณี	๑
๗๔.	กรมทรัพยากรน้ำ	๑
๗๕.	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	๑
๗๖.	กรมป่าไม้	๑
๗๗.	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	๑

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๗๘.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๑
๗๙.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑
	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	
๘๐.	สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๑
๘๑.	กรมอุดมศึกษา	๑
๘๒.	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	๑
	กระทรวงพลังงาน	
๘๓.	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน	๑
๘๔.	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ	๑
๘๕.	กรมธุรกิจพลังงาน	๑
๘๖.	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	๑
๘๗.	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	๑
	กระทรวงพาณิชย์	
๘๘.	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์	๑
๘๙.	กรมการค้าต่างประเทศ	๑
๙๐.	กรมการค้าภายใน	๑
๙๑.	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	๑
๙๒.	กรมทรัพย์สินทางปัญญา	๑
๙๓.	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	๑
๙๔.	กรมส่งเสริมการค้าส่งออก	๑
	กระทรวงมหาดไทย	
๙๕.	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	๑
๙๖.	กรมการปกครอง	๑
๙๗.	กรมการพัฒนาชุมชน	๑
๙๘.	กรมที่ดิน	๑
๙๙.	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๑
๑๐๐.	กรมโยธาธิการและผังเมือง	๑
๑๐๑.	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๑
	กระทรวงยุติธรรม	

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๑๐๒.	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	๑
๑๐๓.	กรมคุมประพฤติ	๑
๑๐๔.	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	๑
๑๐๕.	กรมบังคับคดี	๑
๑๐๖.	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	๑
๑๐๗.	กรมราชทัณฑ์	๑
๑๐๘.	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๑
๑๐๙.	สำนักงานกิจการยุติธรรม	๑
๑๑๐.	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์	๑
๑๑๑.	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๑
๑๑๒.	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	๑
	กระทรวงแรงงาน	
๑๑๓.	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	๑
๑๑๔.	กรมการจัดหางาน	๑
๑๑๕.	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	๑
๑๑๖.	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๑
๑๑๗.	สำนักงานประกันสังคม	๑
	กระทรวงวัฒนธรรม	
๑๑๘.	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	๑
๑๑๙.	กรมการศาสนา	๑
๑๒๐.	กรมศิลปากร	๑
๑๒๑.	สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	๑
๑๒๒.	สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	๑
	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
๑๒๓.	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๑
๑๒๔.	กรมวิทยาศาสตร์บริการ	๑
๑๒๕.	สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ	๑
	กระทรวงศึกษาธิการ	
๑๒๖.	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	๔

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๑๒๗.	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	๔
๑๒๘.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๔
๑๒๙.	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	๔
๑๓๐.	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๔
	กระทรวงสาธารณสุข	
๑๓๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๑
๑๓๒.	กรมการแพทย์	๑
๑๓๓.	กรมควบคุมโรค	๑
๑๓๔.	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	๑
๑๓๕.	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	๑
๑๓๖.	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	๑
๑๓๗.	กรมสุขภาพจิต	๑
๑๓๘.	กรมอนามัย	๑
๑๓๙.	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	๑
	กระทรวงอุตสาหกรรม	
๑๔๐.	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	๑
๑๔๑.	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	๑
๑๔๒.	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	๑
๑๔๓.	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	๑
๑๔๔.	สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย	๑
๑๔๕.	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	๑
๑๔๖.	สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม	๑
๑๔๗.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	๑.
	ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง	
๑๔๘.	สำนักราชเลขาธิการ	๑
๑๔๙.	สำนักพระราชวัง	๑
๑๕๐.	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	๑
๑๕๑.	สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑
๑๕๒.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	๑

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๑๕๓.	ราชบัณฑิตยสถาน	๑
๑๕๔.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๑
๑๕๕.	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	๑
๑๕๖.	สำนักงานอัยการสูงสุด	๕
๑๕๗.	สำนักงานสภาที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๖

หมายเหตุ

- ๑ ส่วนราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรม ตามมาตรา ๗ (๔) และ มาตรา ๑๘ (๒) และ (๓) แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ (จำนวน ๑๔๒ แห่ง)
- ๒ ส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรม แต่มีผู้บังคับบัญชาเป็นอธิบดี ตามมาตรา ๑๘ วรรค ๔ แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ (จำนวน ๒ แห่ง)
- ๓ ส่วนราชการตามมาตรา ๑๐ (๒) (๓) (๔) และ มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล (จำนวน ๖ แห่ง)
- ๔ ส่วนราชการตามมาตรา ๑๐ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (จำนวน ๕ แห่ง)
- ๕ เป็นส่วนราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ แต่ยังไม่ได้ดำเนินการออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวจึงเห็นควรไม่นับเป็นส่วนราชการในสังกัดฝ่ายบริหาร
- ๖ เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ แต่ยังไม่ได้ดำเนินการออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวจึงเห็นควรไม่นับเป็นส่วนราชการในสังกัดฝ่ายบริหาร

ตารางที่ ๒ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทรัฐวิสาหกิจ

ลำดับที่	รัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
๑.	บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)	สำนักนายกรัฐมนตรี
๒.	โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๓.	บริษัท อู่กรุงเทพ จำกัด	กระทรวงกลาโหม
๔.	โรงงานยาสูบ	กระทรวงการคลัง
๕.	สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล	กระทรวงการคลัง
๖.	โรงงานไฟ กรมสรรพสามิต	กระทรวงการคลัง
๗.	องค์การสุรา กรมสรรพสามิต	กระทรวงการคลัง
๘.	บริษัท สหโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว จำกัด	กระทรวงการคลัง
๙.	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	กระทรวงการคลัง
๑๐.	ธนาคารออมสิน	กระทรวงการคลัง
๑๑.	ธนาคารอาคารสงเคราะห์	กระทรวงการคลัง
๑๒.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	กระทรวงการคลัง
๑๓.	ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	กระทรวงการคลัง
๑๔.	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย	กระทรวงการคลัง
๑๕.	บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย	กระทรวงการคลัง
๑๖.	บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม	กระทรวงการคลัง
๑๗.	บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด	กระทรวงการคลัง
๑๘.	ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	กระทรวงการคลัง
๑๙.	การกีฬาแห่งประเทศไทย	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๒๐.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๒๑.	การเคหะแห่งชาติ	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๒.	สำนักงานธรรมาเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ
๒๓.	องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๔.	องค์การสวนยาง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลำดับที่	รัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
๒๕.	องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๖.	องค์การสะพานปลา	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๗.	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๘.	บริษัท ส่งเสริมธุรกิจเกษตรกรไทย จำกัด	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๙.	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	กระทรวงคมนาคม
๓๐.	การทำเรือแห่งประเทศไทย	กระทรวงคมนาคม
๓๑.	การรถไฟแห่งประเทศไทย	กระทรวงคมนาคม
๓๒.	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	กระทรวงคมนาคม
๓๓.	บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด	กระทรวงคมนาคม
๓๔.	บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด	กระทรวงคมนาคม
๓๕.	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)	กระทรวงคมนาคม
๓๖.	บริษัท ขนส่ง จำกัด	กระทรวงคมนาคม
๓๗.	สถาบันการบินพลเรือน	กระทรวงคมนาคม
๓๘.	การรถไฟฟ้ายานขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย	กระทรวงคมนาคม
๓๙.	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	กระทรวงคมนาคม
๔๐.	องค์การจัดการน้ำเสีย	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๑.	องค์การสวนพฤกษศาสตร์	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๒.	องค์การสวนสัตว์	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๓.	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๔.	บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๔๕.	บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๔๖.	บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศฯ
๔๗.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	กระทรวงพลังงาน
๔๘.	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	กระทรวงพลังงาน
๔๙.	องค์การคลังสินค้า	กระทรวงพาณิชย์

ลำดับที่	รัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
๕๐.	การไฟฟ้านครหลวง	กระทรวงมหาดไทย
๕๑.	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	กระทรวงมหาดไทย
๕๒.	การประปานครหลวง	กระทรวงมหาดไทย
๕๓.	การประปาสวนภูมิภาค	กระทรวงมหาดไทย
๕๔.	องค์การตลาด	กระทรวงมหาดไทย
๕๕.	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๕๖.	องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๕๗.	องค์การเภสัชกรรม	กระทรวงสาธารณสุข
๕๘.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กระทรวงอุตสาหกรรม

**ตารางที่ ๓ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชนที่จัดตั้ง
ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒**

ลำดับ ที่	องค์การมหาชน	รัฐมนตรีรักษาการ	วันที่ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๑.	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	รมว.การพัฒนาสังคมฯ	๒๗ ก.ค. ๒๕๔๓
๒.	โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์	รมว.ศึกษาธิการ	๒๕ ส.ค. ๒๕๔๓
๓.	โรงพยาบาลบ้านแพ้ว	รมว.สาธารณสุข	๑๑ ก.ย. ๒๕๔๓
๔.	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิ สารสนเทศ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๒ พ.ย. ๒๕๔๓
๕.	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา	นายกรัฐมนตรี	๓ พ.ย. ๒๕๔๓
๖.	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร	รมว.วัฒนธรรม	๑๕ พ.ย. ๒๕๔๓
๗.	สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการ พัฒนา	รมว.ศึกษาธิการ	๓๐ พ.ค. ๒๕๔๔
๘.	สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและ นิทรรศการ	นายกรัฐมนตรี	๒๗ ก.ย. ๒๕๔๕
๙.	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร	รมว.เกษตรและสหกรณ์	๑๔ มี.ค. ๒๕๔๖
๑๐.	สถาบันบริหารกองทุนพลังงาน	รมว.พลังงาน	๒๖ มี.ค. ๒๕๔๖
๑๑.	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	นายกรัฐมนตรี	๒ มิ.ย. ๒๕๔๖
๑๒.	สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ แห่งชาติ	รมว.เทคโนโลยีสารสนเทศฯ	๒๓ ก.ย. ๒๕๔๖
๑๓.	ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ	รมว.พาณิชย์	๓๑ ต.ค. ๒๕๔๖
๑๔.	สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและ เครื่องประดับแห่งชาติ	รมว.พาณิชย์	๓๑ ต.ค. ๒๕๔๖
๑๕.	สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้	นายกรัฐมนตรี	๔ พ.ค. ๒๕๔๗
๑๖.	สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับ ประเทศเพื่อนบ้าน	รมว.การคลัง	๑๖ พ.ค. ๒๕๔๘
๑๗.	สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ	รมว.ศึกษาธิการ	๒ ก.ย. ๒๕๔๘
๑๘.	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	รมว.เกษตรและสหกรณ์	๑๔ ต.ค. ๒๕๔๘
๑๙.	สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๒๐ เม.ย. ๒๕๔๙
๒๐.	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก	รมว.ทรัพยากรธรรมชาติฯ	๖ ก.ค. ๒๕๕๐
๒๑.	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	รมว.ทรัพยากรธรรมชาติฯ	๑๖ ก.ค. ๒๕๕๐
๒๒.	สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๑๙ ก.ย. ๒๕๕๑
๒๓.	สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและ การเกษตร	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๓๑ ต.ค. ๒๕๕๑
๒๔.	สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๓๑ ต.ค. ๒๕๕๑
๒๕.	สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ	รมว.กลาโหม	๓๑ ต.ค. ๒๕๕๑

ลำดับ ที่	องค์การมหาชน	รัฐมนตรีรักษาการ	วันที่ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๒๖.	สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	รมว.เกษตรและสหกรณ์	๒๒ มี.ย. ๒๕๕๒
๒๗.	สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล	รมว.สาธารณสุข	๒๒ มี.ย. ๒๕๕๒
๒๘.	หอภาพยนตร์	รมว.วัฒนธรรม	๒๒ มี.ย. ๒๕๕๒
๒๙.	สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๑ ก.ย. ๒๕๕๒

ข้อมูล ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒

ตารางที่ ๔ แสดง รายชื่อองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๕๒
ที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการให้จัดตั้ง

ลำดับที่	องค์การมหาชน	รัฐมนตรีรักษาการ
๑.	สถาบันปฏิบัติการวิทยาศาสตร์แห่งชาติ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ

**ตารางที่ ๕ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชนที่จัดตั้งตาม
พระราชบัญญัติเฉพาะ (หน่วยงานในกำกับ)**

ลำดับ ที่	องค์การมหาชน	รัฐมนตรีรักษาการ	วันที่ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๑.	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งชาติ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๒๙ ธ.ค. ๒๕๓๔
๒.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	นายกรัฐมนตรี	๒ เม.ย. ๒๕๓๕
๓.	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข	รมว.สาธารณสุข	๙ เม.ย. ๒๕๓๕
๔.	สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๑๒ ก.ย. ๒๕๔๐
๕.	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	รมว.ศึกษาธิการ	๑ ก.ย. ๒๕๔๑
๖.	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม	รมว.อุตสาหกรรม	๑๗ ก.พ. ๒๕๔๓
๗.	กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	รมว.สาธารณสุข	๗ พ.ย. ๒๕๔๔
๘.	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	รมว.สาธารณสุข	๑๘ พ.ย. ๒๕๔๔
๙.	สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	นายกรัฐมนตรี	๓๐ ธ.ค. ๒๕๔๗
๑๐.	ครุสภา(เป็นสภาวิชาชีพที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ประเภทองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติ เฉพาะ)	รมว.ศึกษาธิการ	๒๔ พ.ค. ๒๕๔๖
๑๑.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและ สวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	รมว.ศึกษาธิการ	๒๔ พ.ค. ๒๕๔๖
๑๒.	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	นายกรัฐมนตรี และ รมว.สาธารณสุข	๑๙ มี.ค. ๒๕๕๐
๑๓.	สถาบันอนุญาโตตุลาการ	รมว.ยุติธรรม	๑๖ ก.ค. ๒๕๕๐
๑๔.	สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๑๓ ก.พ. ๒๕๕๑
๑๕.	สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ	รมว.สาธารณสุข	๖ มี.ค. ๒๕๕๑

ตารางที่ ๖ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทหน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระ

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	รัฐมนตรีผู้รักษาการ	วันที่ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๑.	ธนาคารแห่งประเทศไทย	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๘ ธ.ค. ๒๕๕๕
๒.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๑๖ มี.ค. ๒๕๓๕
๓.	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ	นายกรัฐมนตรี	๗ มี.ค. ๒๕๔๓
๔.	สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ	นายกรัฐมนตรี	๗ มี.ค. ๒๕๔๓
๕.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการ ประกันภัย	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๓๑ ส.ค. ๒๕๕๐
๖.	สำนักงานคณะกรรมการกิจการพลังงาน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง พลังงาน	๑๐ ธ.ค. ๒๕๕๐
๗.	องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ แห่งประเทศไทย	นายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๑๔ มี.ค. ๒๕๕๑
๘.	สถาบันคุ้มครองเงินฝาก	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๑๓ ก.พ. ๒๕๕๑

ตารางที่ ๗ แสดง รายชื่อมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการ

ลำดับที่	มหาวิทยาลัยของรัฐ	หมายเหตุ
๑.	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัย (๑๔ แห่ง)
๒.	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	
๓.	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
๔.	มหาวิทยาลัยศิลปากร	
๕.	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
๖.	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	
๗.	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
๘.	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	
๙.	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	
๑๐.	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	
๑๑.	มหาวิทยาลัยนเรศวร	
๑๒.	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	
๑๓.	มหาวิทยาลัยนครพนม	
๑๔.	สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน	
๑๕.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	มหาวิทยาลัยราชภัฏ (๔๐ แห่ง)
๑๖.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	
๑๗.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	
๑๘.	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	
๑๙.	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	
๒๐.	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	
๒๑.	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก	
๒๒.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	
๒๓.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
๒๔.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	
๒๕.	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	
๒๖.	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
๒๗.	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	
๒๘.	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	
๒๙.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	
๓๐.	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	
๓๑.	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	
๓๒.	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
๓๓.	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์	

ลำดับที่	มหาวิทยาลัยของรัฐ	หมายเหตุ
๓๔.	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	
๓๕.	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา	
๓๖.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี	
๓๗.	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	
๓๘.	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี	
๓๙.	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี	
๔๐.	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	
๔๑.	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	
๔๒.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	
๔๓.	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี	
๔๔.	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	
๔๕.	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	
๔๖.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	
๔๗.	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	
๔๘.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	
๔๙.	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	
๕๐.	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	
๕๑.	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	
๕๒.	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	
๕๓.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	
๕๔.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	
๕๕.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (๙ แห่ง)
๕๖.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ	
๕๗.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	
๕๘.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	
๕๙.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	
๖๐.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	
๖๑.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	
๖๒.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน	
๖๓.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	
๖๔.	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	มหาวิทยาลัยเปิด (๒ แห่ง)
๖๕.	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	
๖๖.	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	สถาบันอื่น ๆ (๒ แห่ง)
๖๗.	สถาบันการพลศึกษา	

**ตารางที่ ๘ แสดง รายชื่อมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
ซึ่งมีฐานะเป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ**

ลำดับ ที่	มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	วันที่ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๑.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	๒๙ ก.ค. ๒๕๓๓
๒.	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	๗ เม.ย. ๒๕๓๕
๓.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๑ ต.ค. ๒๕๔๐
๔.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๑ ต.ค. ๒๕๔๐
๕.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๖ มี.ค. ๒๕๔๑
๖.	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	๒๕ ก.ย. ๒๕๔๑
๗.	มหาวิทยาลัยมหิดล	๑๖ ต.ค. ๒๕๕๐
๘.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	๒๖ ธ.ค. ๒๕๕๐
๙.	มหาวิทยาลัยบูรพา	๙ ม.ค. ๒๕๕๑
๑๐.	มหาวิทยาลัยทักษิณ	๕ ก.พ. ๒๕๕๑
๑๑.	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๖ ก.พ. ๒๕๕๑
๑๒.	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๖ มี.ค. ๒๕๕๑
๑๓.	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	๗ มี.ค. ๒๕๕๑

ตารางที่ ๙ แสดง รายชื่อหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	หน่วยงานเจ้าสังกัด	วันที่ประกาศ แปลงสภาพใน ราชกิจจานุเบกษา
๑.	สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี	สำนักงาน ก.พ.ร.	๗ มี.ค. ๒๕๔๘
๒.	สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา	สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี	๑๑ ส.ค. ๒๕๔๙

**ตารางที่ ๑๐ แสดง การเพิ่มจำนวนของหน่วยงานของรัฐ (ไม่รวมส่วนราชการ)
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๕๒**

ประเภทหน่วยงานของรัฐ	ปี พ.ศ. ๒๕๔๓	ปี พ.ศ. ๒๕๔๔	ปี พ.ศ. ๒๕๔๕	ปี พ.ศ. ๒๕๔๖	ปี พ.ศ. ๒๕๔๗	ปี พ.ศ. ๒๕๔๘	ปี พ.ศ. ๒๕๔๙	ปี พ.ศ. ๒๕๕๐	ปี พ.ศ. ๒๕๕๑	ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	รวม
องค์การมหาชนตาม พ.ร.บ.องค์การมหาชน	๖	+๑	+๑	+๖	+๑	+๓	+๑	+๒	+๔	+๔	๒๙
องค์การมหาชนตาม พ.ร.บ.เฉพาะ	๑๐	+๑	-	-	-	-	-	+๒	+๒	-	๑๕
หน่วยงานของรัฐ ประเภทองค์การของรัฐ ที่เป็นอิสระ	๔	-	-	-	-	-	-	+๒	+๒	-	๘
มหาวิทยาลัยในกำกับ ของรัฐ*	๖	-	-	-	-	-	-	+๒	+๕	-	๑๓
รวมเพิ่มขึ้นในแต่ละปี	๒๖	+๒	+๑	+๖	+๑	+๓	+๑	+๘	+๑๓	+๓	๖๔

หมายเหตุ *กรณีการเพิ่มขึ้นของมหาวิทยาลัยในกำกับในปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ เป็นการแปลงสภาพจาก
ส่วนราชการ